

Rapport

Diarienummer
100-1200-10

Samlad tillsynsrapport

Östersunds kommun 2010

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbild
Foto: Heliview.

Utgiven av
Länsstyrelsen Jämtlands län
Oktober 2010

Beställningsadress
Länsstyrelsen Jämtlands län
831 86 Östersund
Telefon 063-14 60 00

Ansvarig
Länsstyrelsen Jämtlands län

Text
Catharina Ekelund - Miljöskydd
Anders Norling - Livsmedel
Britt-Marie Nordstrand - Plan och byggande, riskhantering, naturvård,
strandskydd, kulturmiljö och fornlämningar
Åsa Johansson - Överförmynderi
Gösta Näs - Alkohol- och tobakslagen

Tryck
Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2010

Diarienummer
100-1200-10

Förord

Länsstyrelserna har ett omfattande tillsynsuppdrag. En väsentlig del av dessa uppdrag berör kommunerna och deras verksamhet. Under 2010 har Länsstyrelsen gjort en samlad tillsyn i Östersunds kommun. Syftet är att få en mer samlad bedömning av de berörda verksamheterna i kommunen. Det är vår förhoppning den är till nytta för kommunen och dess nämnder och förvaltningar.

För Länsstyrelsen är det mycket värdefullt att sammanställa tillsynsuppdraget. Vi hoppas också att dokumentet kan leda till bra diskussioner om arbetsmetoder, förbättringar och resursfrågor.

Britt Bohlin
Landshövding

Samlad tillsynsrapport

Östersunds kommun 2010

- ❖ Miljöskydd
- ❖ Livsmedel
- ❖ Plan och byggande, riskhantering, naturvård, strandskydd, kulturmiljö och fornlämningar
- ❖ Överförmynderi
- ❖ Alkohol- och tobakslagen

Miljöskydd

Östersunds kommun
Miljö- och samhällsnämnden samt
Samhällsbyggnad

831 82 Östersund

Uppföljning och utvärdering av Östersunds kommuns operativa tillsyn enligt miljöbalken

Länsstyrelsens sammanfattande bedömningar.

Länsstyrelsen bedömer att kommunen på ett tydligt och föredömligt sätt uppfyller myndighetens åligganden i enlighet med 7 § förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken. Kommunen har en upprättad och uppdaterad behovsutredning som visar att det reella resursbehovet är i balans med Samhällsbyggnads verkliga resurser för att bedriva operativ tillsyn. Detta förhållande ser Länsstyrelsen som unikt och som en framsynt satsning av kommunen på ett offensivt och utvecklande miljöarbete. Kompetensen hos befintlig personal är mycket god. Även kommunens förmåga att behålla och utveckla sina personalresurser ska uppmärksammas positivt eftersom det ger goda grundförutsättningar för ett effektivt tillsynsarbete byggt på långtgående erfarenheter om de objekt som tillsynen utövas över. Länsstyrelsen vill också ge beröm till kommunen i deras strävan att skapa samverkan i tillsyns- och ärendehandläggningsarbetet med andra kommuner och det gör absolut ingenting att dessa kommuner finns i andra län. Länsstyrelsen ser mycket positivt på den konstruktiva dialogen som förekommer mellan förvaltning och nämnd. Länsstyrelsen noterar att styrdokument exempelvis delegationsordning och lokala föreskrifter uppdaterats vilket kvalitetssäkrar och effektiviserar handläggningen vid myndighetsutövning.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att göra en översyn av taxan så att täckningsgraden kan ökas och därmed i större utsträckning täcka kommunens kostnader för miljöbalkstillsynen.

Bakgrund

Inom ramen för den regionala tillsynsvägledningen genomförde Länsstyrelsen vid besök den 3 juni 2010 en uppföljning och utvärdering av Östersunds kommuns operativa tillsyn enligt miljöbalken.

Syftet med besöket och utvärderingen var att Länsstyrelsen skulle få en uppfattning om kommunen via miljötillsynen bidragit till att säkerställa syftet med miljöbalken. Utvärderingen var också ett led i att utveckla och främja tillsynsarbetet.

Länsstyrelsens utvärdering grundas på frågor kring administrativa underlag (behovsutredning, objektsregister, tillsynsplan) resurser, kompetens, beslutsordning för handläggning, avgiftsfinansiering, sanktioner och organisation. Bedömningsgrunder för utvärderingen finns i Kommunallagen, Förvaltningslagen, Miljöbalken med dess förarbeten samt Förordningen om tillsyn enligt Miljöbalken.

Metodik och genomförande

Uppföljning genomfördes på plats i kommunens Rådhus. Besöket hade föregåtts av att ett frågeformulär skickats ut till förvaltningen ca tre månader före besöket. Länsstyrelsen begärde att formuläret skriftligen skulle besvaras. Av svaren framgår hur kommunen hanterar myndighetens åligganden enligt miljöbalken. Vidare har Länsstyrelsen för genomgång och granskning begärt in styrande dokument som tillsynsplan, behovsutredning, delegationsordning och lokala föreskrifter med bäring på miljö- och hälsoskydd. Länsstyrelsens föregående uppföljnings- och utvärderingsrapport från 2001 och 2005 utgjorde utgångspunkten för årets uppföljning av miljöbalkstillsynen.

Närvarande vid tillsynsbesöket

Östersunds kommun: Göte Murén Ordförande Miljö- och samhällsnämnden, Jari Hiltula, Miljöchef, Hans Lewholt, Moa Ek Miljöskyddsinspektör Glenn Ålund, Bertil Magnusson, Hälsoskyddsinspektör.

Länsstyrelsen: Monica Eurenus och Gunbritt Nilsson Miljöskyddshandläggare och Catharina Ekelund Miljöskyddsdirektör.

Behovsutredning och objektsregister

Kommunen har en upprättad och årligen uppdaterad behovsutredningen. Utredningen genomförs i en process mellan handläggare i samverkan. Miljöchefen sammanställer handläggarnas material till ett förslag som underställs nämnden för beslut. Utredningen innehåller både egeninitierad och händelsestyrd tillsyn. Kommunen har i utredningen bedömt det reella tillsynsbehovet som behövs för att klara miljöbalktillsynen som nämnden ansvarar för. Det reella tillsynsbehovet för miljöskydd har beräknats till 6417 timmar (5,1 åa) och för hälsoskydd 4725 timmar (3,8 åa).

När de reella behoven jämförs mot de befintliga resurserna (6250/5,0 och 5200/4,2) noteras att balans råder.

Kommunen anser att objektsregistret i stort sätt är komplett. En viss gråzon kan finnas för de hälsoskyddsobjekt som enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd inte är förlagda med anmälningsskyldighet.

Länsstyrelsens bedömning:

*Länsstyrelsen bedömer att kommunen på ett föredömligt sätt **uppfyller myndighetens åligganden enligt 7 § förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken. Länsstyrelsen anser att behovsutredningen beskriver det reella tillsynsbehovet för att genomföra operativ miljöbalktillsyn inom nämndens sammanlagda ansvarsområde för miljöbalktillsyn. Vidare bygger utredningen på ett fullständigt tillsynsregister.***

Resurser och kompetens för den operativa tillsynen

Totalt har kommunen 9,25 tjänst med grundkompetenser inom Miljö- och hälsoskydd för operativ tillsyn över 180 hälsoskydds- och 2760 miljöskyddsobjekt.

För kompetensutveckling har kommunen avsatt särskilda medel om 171 000 + 40 000 kronor. Utbildning sker enligt de framtagna individuella utvecklingsplanerna och behov som uppmärksammas i omvärldsbevakningen vid framtagandet av verksamhetsplanen. En övergripande utvecklingsfråga för all tillsynspersonal är bl.a. tillsynsmetodik.

Länsstyrelsens bedömning:

Länsstyrelsen kan notera att när befintliga resurser är i balans med de verkliga personalresurserna då finns med stor sannolikhet också tidsutrymme för kompetenshöjande åtgärder för personalen. Regelbunden kompetenspåfyllnad rekommenderas eftersom den gagnar såväl det operativa tillsynsarbetet som rättssäkerheten och är även motiverad av arbetsmiljöskäl. Länsstyrelsen bedömer att

den formella grundkompetensen hos kommunens inspektörer är mycket god för den nuvarande miljöbalkstillsynens bedrivande. Länsstyrelsen vill berömma kommunen för initiativ till kommun-samverkan med bl.a. Gävle och Sundsvalls kommuner samt även med andra norrlandskommuner

Tillsynsplan

Samhällsbyggnad har upprättat en tillsynsplan för miljö- och hälsoskyddsverksamhetens bedrivande under 2010. Planen som omfattar både händelsestyrd och egeninitierad tillsyn har beslutats av nämnden. Prioriteringarna för 2010 års planerade operativa tillsyn inom hälsoskydds- och miljötillsyn har sin grund i ett risk- och målbaserat system med huvudfokus på mesta miljönytta och avgiftsbelagda verksamheter. Tillsynstiden fördelar sig på 77 % egeninitierad och 23 % händelsestyrd tillsyn. Hälsoskyddstillsyn utgör ca 40 % och miljötillsyn ca 60 %. Eventuella omprioriteringar i planen under året sker i dialog med nämnden.

Kommunen driver en del av sin operativa tillsyn genom olika lokala och nationella projekt.

Tillsynen över lokala hälsoskyddsföreskrifter sker vid anmälnings- och dispensärenden samt vid klagomålsärenden.

Tillsyn av risker med samhällsstörningar sker indirekt via granskning av bygglov, planer och program med koppling till gällande-översiktsplan.

Kommunen anger att planer finns om övertagande av ytterligare tillståndspliktig miljöbalkstillsyn.

Länsstyrelsens bedömning:

Länsstyrelsen noterar att den egeninitierade tillsynen (77%) överväger i förhållande till de händelsestyrda tillsynsinsatserna (23%) vilket är att se som mycket positivt. Kommunen har därmed lyckats ta kontrollen över sitt tillsynsansvar och därmed driva tillsynen där den verkligen behövs. Genom den egeninitierade tillsynen kan kommunen öka det förebyggande tillsynsarbetet vilket vanligtvis på ett positivt sätt också leder till att myndigheten ökar sina samlade erfarenhetskunskaper om tillsynsobjekten.

Länsstyrelsen konstaterar med beröm till kommunen att de lokala föreskrifterna reglerar kommunspecifika omständigheter som inte redan reglerats i lagar och förordningar. Kommunen har också uppdaterat sina styrande dokument vilket gagnar rättssäkerheten och effektiviteten i myndighetsarbetet.

Länsstyrelsen ser också positivt på och stöder kommunen i ambitionen att överta tillsyn överytterligare tillståndspliktig miljöfarlig

verksamhet och ser då gärna övertagande av branscher istället för enstaka objekt.

Avgifter för operativ tillsyn

Kommunen beräknar att under 2010 ta in totalt ca 2,3 mnkr för miljöbalkstillsyn (1,9 mnkr i fast avgift och 0,4 i timavgift). 2009 uppgick intäkterna till 1,9 mnkr fördelat på 1,2 mnkr fasta årliga avgifter och 0,7 mnkr i timavgift. Timavgiften år 2010 är fastställd till 765 kronor. Kostnadstäckning för tillsynsverksamheten uppgår till ca 43 % fördelat på hälsoskydd 40% och miljöskydd 45%. Årligen reviderades avgiften med koppling till utvecklingen av konsumentprisindex. Kommunen reviderade timavgiften senast år 2004.

Länsstyrelsens bedömning:

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att göra en översyn av taxan så att täckningsgraden kan ökas och därmed i större utsträckning täcka kommunens kostnader för tillsynen.

Förelägganden, sanktioner och misstanke om miljöbrott

Av delegationsordningen framgår att ärenden som omfattar förelägganden eller förbud som är förknippade med vite tas upp i nämnden för beslut.

Kommunen ser ärenden om misstanke om miljöbrott som en ren verksamhetsfråga och är därmed inte reglerad i delegationsordningen. Femton ärenden överlämnades år 2009 till polismyndigheten för vidare utredning om eventuellt miljöbrott. Av delegationsordningen framgår att Miljöchefen har delegation på att fatta beslut om miljöstraffavgift upp till 20 000 kronor. För alla övriga miljöstraffavgiftsärenden gäller att beslut fattas av nämnden. År 2009 utdömdes straffavgift i 55 miljöbalksärenden (ex köldmedia, kemikaliemärkning, värmepumpar, anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter).

Länsstyrelsens bedömning:

Länsstyrelsen utgår från att kommunen ser förelägganden kopplat till viten som principiella ärenden och att det är just av den anledningen ärendetypen inte har delegerats.

Länsstyrelsen konstaterar i övrigt att kommunen hanterar frågan om misstanke om miljöbrott på ett korrekt sätt genom formell verkställighet. När det gäller utdömande av straffavgift ser Länsstyrelsen också den uppgiften som en verkställighetsfråga varför kommunen rekommenderas att se över skrivningen i gällande delegationsordning.

Tillsynsorganisation

Kommunen har organiserat sina verksamheter på sådant sätt att alla former av jäv kan undvikas både på nämnds- och förvaltningsnivå.

Länsstyrelsens bedömning:

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen uppfyller kommunallagens och miljöbalkens krav om organisation och reglering av jävsituationer. Länsstyrelsen vill understryka vikten av att kommunen även fortsättningsvis organiserar sin myndighetsutövning med bl.a. tillsynsverksamhet på ett sätt som säkerställer objektiviteten och undanröjer risk för jävsituationer.

Rättstillämpning

Kommunen har god ordning på diarietföring av inkommande ärenden genom sitt diariesystem i Ecos. Diarietföringen säkerställs också vid ledigheter och semestrar. Även aktförvaring i arkiv är i god ordning. Varje handläggare svarar för den egna dokumentationen och att anteckningar sker i respektive ärende. Myndighetsförelägganden och beslut kommuniceras av handläggarna själva i enlighet med kraven i förvaltningslagen.

Länsstyrelsens bedömning:

Länsstyrelsen vill rekommendera kommunen att inrätta en rutin för att regelbundet ta del av kraven i kommunallagen, förvaltningslagen och viteslagen med flera förvaltningsrättsliga lagar vilka ur rättsäkerhetssynpunkt är viktiga lagstiftningar för en myndighet att hålla sig ajour med.

Miljö kvalitetsmål och folkhälsomål

I kommunens miljöledningssystem har ett antal betydande miljöaspekter analyserats. De aspekter som värderats högst har kopplingar till de nationella miljö- och folkhälsomålen. den operativa tillsynsplaneringen har en tydlig koppling till miljö- och folkhälsomål.

Länsstyrelsens bedömning:

Länsstyrelsen noterar att de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen har stor påverkan i kommunens tillsyn vilket Länsstyrelsen ser positivt på. Länsstyrelsen konstaterar att flera miljö kvalitetsmål och några folkhälsomål nyttjas i både ärendehandläggning och tillsyn. Miljö kvalitetsmålen och Folkhälsomålen är också politiskt kända vilket är en god grundförutsättning i ett effektivt målstyrningsarbete.

Tillsynsvägledning

Kommunen önskar tillsynsvägledning om miljökonsekvensbeskrivningar och hälsokonsekvensbeskrivningar i planer och program.

Länsstyrelsens bedömning:

Länsstyrelsen ser den öppna och prestigelösa dialogen med samtliga kommuners miljöchefer om kommunernas behov av tillsynsvägledning som mycket värdefull speciellt för att kunna planera tillsynsvägledning både på kort (ett år) och lång sikt (tre år).

Catharina Ekelund

Gunbritt Nilsson

Kopia till:

Kommunstyrelsen i Östersunds kommun

Marianne Löwenhielm, Socialstyrelsen, 106 30 Stockholm (kopia av rapport, frågeformulär, kommunens svar samt webbenkät)

Akten, CE, MEu, GbN

Livsmedel

Östersunds Kommun
Miljö- och samhällsnämnden
831 82 ÖSTERSUND

Revision av Östersunds kommuns livsmedelskontroll (1 bilaga)

Den 29 september 2010 besökte Länsstyrelsen Östersunds kommun för att utvärdera kommunens offentliga kontroll och övriga tillsynsverksamhet enligt livsmedelslagen och tillämpliga EG-förordningar. Kontrollen av dricksvatten utvärderades inte specifikt.

I den bifogade preliminära rapporten enligt Livsmedelsverkets mall redovisar Länsstyrelsen sina observationer och bedömningar avseende de reviderade delarna av kommunens kontrollverksamhet. Länsstyrelsen redovisar också en rekommendation till nämnden om åtgärder, som Länsstyrelsen bedömer är motiverad. Revisionsresultatet kommer att sändas till Livsmedelsverket först sedan kommunens svarat på rekommendationen och Länsstyrelsen följt upp eventuella åtgärder.

Medverkande från kommunen och Länsstyrelsen framgår av rapporten.

Bakgrund

Sedan 2007 har länsstyrelserna ett uppdrag i regleringsbrevet att revidera kommunernas livsmedelskontroll.

I enlighet med gemensam lagstiftning inom EU för området livsmedelssäkerhet ska de behöriga myndigheternas, i detta fall kommunernas, offentliga kontroll av livsmedelskedjan revideras d.v.s. systematiskt och oberoende undersökas för att avgöra om verksamheter och resultat överensstämmer med planerade åtgärder och om åtgärderna har genomförts på ett effektivt sätt och är lämpliga för att nå målen.

Målet för kontrollverksamheten har i Sveriges fleråriga kontrollplan (2010-2013) för livsmedelskedjan formulerats så här:

Konsumenterna har trygga livsmedel, förtroende för kontrollverksamheten och en god grund för val av produkt. Intressenterna har tilltro till kontrollen. De ansvariga myndigheterna samverkar, kontrollen är riskbaserad, rättssäker, effektiv och ändamålsenlig.

Lagstöd

Revisionen har utförts i enlighet med Kommissionens beslut 2006/677/EG om riktlinjer för utförande av revisioner och med stöd av livsmedelslagen (2006:804), och föreskrifter meddelade med stöd av lagen, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002 och 882/2004, samt den nationella kontrollplanen ”Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan 2010-2013”.

Underlag för Länsstyrelsens slutsatser

Inför revisionsbesöket har Länsstyrelsen granskat dokument, som kommunen tillhandahållit. Dokumenten är redovisade i den bifogade rapporten. Vid revisionsbesöket har Länsstyrelsen, med dokumenten som underlag, analyserat nämndens verksamhet genom samlad intervju med kommunens representanter och handläggningsrutiner har granskats genom insyn i elektroniska handlingar.

Revisionen har inte innefattat besök på någon livsmedelsanläggning.

Slutsatser och omdömen

Av genomgången med kommunens politiker och tjänstemän vid besöket och granskningen av de handlingar som presenterats i förväg och under besöket har Länsstyrelsen dragit vissa slutsatser om hur Östersunds kommun uppfyller de krav som kan ställas på en offentlig kontrollmyndighet inom livsmedelsområdet.

Länsstyrelsen bedömer att kommunen har en ändamålsenlig organisation för att utöva en oberoende kontrollverksamhet och att nämnden har god kännedom om sina kontrollobjekt samt att den gjort en relevant riskklassificering av dessa. Länsstyrelsen bedömer också att nämnden har tillgång till en tillräcklig mängd personal med lämplig grundutbildning, yrkeserfarenhet och sammantagen kompetens för kontrollarbetet.

Länsstyrelsen bedömer också att nämnden har en riskbaserad planering av såväl den offentliga kontrollen som övrig tillsynsverk-

samhet, att verksamheten överensstämmer med vad som planerats och kontrollarbetet utförs väl i överensstämmelse med dokumenterade rutiner. Länsstyrelsen har dock noterat en avvikelse när det gäller kontrollrapporter, som ibland utformas som beslut med kravlistor.

Sammanfattningsvis gav Miljö- och samhällsnämndens verksamhet med livsmedelstillsyn och offentlig livsmedelskontroll ett mycket gott intryck. Den offentliga kontrollen bedömdes vara ändamålsenlig.

Rekommendation

Länsstyrelsen rekommenderar miljö- och samhällsnämnden i Östersunds kommun att ändra principerna för utformandet av kontrollrapporter, så att dessa inte kan uppfattas som beslut med tvingande krav.

Redovisning av planerade åtgärder

Länsstyrelsen anmodar miljö- och samhällsnämnden att redovisa vilka åtgärder nämnden avser att genomföra med anledning av Länsstyrelsens rekommendation. Länsstyrelsen önskar ta del av en sådan redovisning senast den 1 november 2010. Länsstyrelsen kommer därefter att överlämna en slutrapport till Livsmedelsverket.

Anders Norling
länsveterinär

Rapport

2010-10-08

Rapport till Miljö- och samhällsnämnden, Östersunds kommun om utförd revision av lokal livsmedelskontroll

Revision i enlighet med förordning (EG) nr 882/2004, artikel 4.6 samt Regeringens regleringsbrev.

Preliminär rapport Slutrapport Uppföljande rapport

Myndighet:	Miljö- och samhällsnämnden
Kommun/kommuner:	Östersund
Genomförandedatum:	2010-09-29

Slutsatser från revisionen

Länsstyrelsen har tagit del av följande dokument, som överlämnats före revisionsbesöket:

1. Trycksaker med beskrivning av kommunens olika roller.
2. Reglemente för Miljö- och samhällsnämnden med organisationsschema.
3. Delegationsbestämmelser för Miljö- och samhällsnämnden.
4. Taxa för livsmedelskontroll 2010.
5. Verksamhetsplan livsmedelskontroll 2009.
6. Verksamhetsplan livsmedelskontroll 2010.
7. Avtal laboratorietjänster 2009.

Utöver de i förväg överlämnade dokumenten presenterade kommunen digitala dokument vid revisionsbesöket. På så sätt redovisades objektregister, riskanalyser och ytterligare planeringsdokument liksom dokumenterade rutiner och exempel på handlingar i enskilda ärenden, såsom kontrollrapporter och beslut.

Vid revisionsbesöket närvarade nämndens ordförande, enhetschef och flertalet livsmedelsinspektörer under hela dagen. Samtal fördes gemensamt varvid olika personer redovisade kommunens svar, till synes så att den mest insatte svarade. Svaren var över lag samstämmiga och väl kompletterande.

Sammanfattningsvis gav Miljö- och samhällsnämndens verksamhet med livsmedelstillsyn och offentlig livsmedelskontroll ett mycket gott intryck. Den offentliga kontrollen bedömdes vara ändamålsenlig.

Länsstyrelsen noterade en avvikelse, nämligen att kontrollrapporter formuleras med tvingande ska-satser, som kan uppfattas som beslut. Länsstyrelsen rekommenderar nämnden att ändra på rutinerna för rapportskrivning.

Rapport

2010-10-08

Revisionens omfattning	☒ Fullständig (enligt checklista) ☐ Ej fullständig. (fyll i nedan) Beaktade kontrollområden: ☐ Revisionen har innefattat ett besök på en livsmedelsanläggning Besöket var på en anläggning av typen:
Revisionsgrupp:	Länsveterinär Anders Norling och handläggare Lena Råghall.
Deltagare vid revisionen:	Göte Murén, ordförande miljö- och samhällsnämnden. Jari Hiltula, miljöchef. Ann-Charlotte Johansson, hälsoskyddsinspektör livsmedel, Peter Grevsten, hälsoskyddsinspektör livsmedel, Daniel Fackel, hälsoskyddsinspektör livsmedel och Cecilia Persson, hälsoskyddsinspektör livsmedel. För länsstyrelsen AN och LR enligt ovan.

Nämndens förutsättningar

Personella resurser	Förordning (EG) nr 882/2004, artikel 3, 4.2.c och 6.a,b (Hädanefter, om annat inte uppges, anges enbart artiklarna när det gäller ovanstående förordning.)
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	Observationer som ligger till grund för bedömningen
Samtal och dokumentkontroll visade att nämnden har tillgång till en tillräcklig mängd personal utifrån det planerade behovet av såväl offentlig livsmedelskontroll som övrig livsmedelstillsyn.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Kompetens

Kompetens	Artikel 4.2.c och 6.a,b
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	Observationer som ligger till grund för bedömningen
Samtal med redovisning av individuella utbildningar och kompetensprofiler liksom revisionen som helhet visade att personalen sammantaget har en såväl djup som bred kompetens lämpad för att utföra en ändamålsenlig livsmedelskontroll.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Rapport

2010-10-08

Juridiska befogenheter	Artikel 4.2.c, 54.1 och 55.1 med hänv. till 17.2 sista stycket i förordning (EG) nr 178/2002
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	Observationer som ligger till grund för bedömningen
Kommunen har en organisation och nämnden ett reglemente och en tillfredsställande delegationsordning, som bedöms ge myndigheten och dess personal tillräckliga juridiska befogenheter.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Jäv/opartiskhet/intressekonflikt	Artikel 4.2.b och 4.4
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	Observationer som ligger till grund för bedömningen
Nämnden och förvaltningen bedöms ha hög medvetenhet om jäv, opartiskhet och intressekonflikter. Med hänvisning till och stöd av gängse författningsrättsliga principer undviks sådana problem. Nämnden är oberoende av andra kommunala instanser, med ansvar för kommunala verksamheter, som är kontrollobjekt.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Finansiering	Artikel 26 och 27.4.a samt 3 § SFS 2006:1166
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	Observationer som ligger till grund för bedömningen
Samtal och granskning av planeringsdokument visade att den offentliga kontrollen av livsmedel finansieras med avgifter och övrig livsmedelskontroll, information m.m. finansieras med allmänna medel. Granskningen och redovisningen visade också att kontrollen är finansierad i tillfredsställande grad.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Rapport

2010-10-08

Utrustning/utrymmen	Artikel 4.2.d
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	Observationer som ligger till grund för bedömningen
Samtal visade att nämnden har tillgång till ändamålsenliga lokaler och utrustning.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Provtagnings- och laborierkapacitet	Artikel 4.2.c
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	Observationer som ligger till grund för bedömningen
Dokumentkontroll och samtal visade att nämnden har avtal med auktoriserade livsmedelslaboratorier. Förvaltningen vidimerade också att avtalet täcker behoven och att provtagningsverksamheten fungerar väl.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Dokumenterade rutiner	Bilaga II, kap II med hänvisning till artikel 8.1
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	Observationer som ligger till grund för bedömningen
Dokumentkontroll visade att nämnden har tillgång till ett väl täckande urval av dokumenterade rutiner. Samtal och ytterligare granskning av enskilda ärenden visade att dokumenterade rutiner tillämpas i kontrollarbetet.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Rapport

2010-10-08

Anläggningsregister	Artikel 31.1.b och 31.2.f
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	Observationer som ligger till grund för bedömningen
Dokumentkontroll visade att nämnden har god kunskap om kontrollobjekten genom objektregister i det digitala systemet ECOS.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Nämndens genomförande och uppföljning	
Planeringsunderlag	Artikel 3, 4.2.a
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	Observationer som ligger till grund för bedömningen
Dokumentkontroll och samtal visade att nämnden planerar kontrollverksamheten mot bakgrund av riskanalyser av varje enskilt kontrollobjekt där Livsmedelsverkets rekommenderade modell för riskanalys tillämpats.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Verksamhetsplan	Se kap 3.3.2 i vägledningen "Revision av lokal livsmedelskontroll"
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	Observationer som ligger till grund för bedömningen
Samtal och dokumentkontroll visade att nämnden och förvaltningen upprättar såväl fleråriga kontrollplaner för kontrollobjekten som verksamhetsplaner för varje verksamhetsår.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Rapport

2010-10-08

Genomförande av offentlig kontroll	Denna typ av uppföljningar sker för närvarande inom ramen för Livsmedelsverkets normerande kontroll. Kan genomföras av länsstyrelsen om tillräcklig kompetens för detta finns.
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	
Observationer som ligger till grund för bedömningen	
Samtal och dokumentkontroll inklusive granskning av digitalt presenterade enskilda ärenden gav en bild av en kompetent och ändamålsenlig livsmedelskontroll. Länsstyrelsen har dock vid denna revision inte deltagit vid kommunens kontroll i någon verksamhet och har inte heller på länge medverkat vid någon av Livsmedelsverket utförd normerande inspektion.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Enhetlig kontroll	Artikel 4.4
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	
Observationer som ligger till grund för bedömningen	
Samtal och dokumentkontroll visade att kontrollverksamheten är enhetlig. Inspektörerna uppvisade en god samsyn i kontrollarbetet och granskade ärenden visade att dokumenterade rutiner tillämpas.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Uppföljning av offentlig kontroll	Artikel 8.3
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	
Observationer som ligger till grund för bedömningen	
Samtal och dokumentkontroll visade att nämnden och förvaltningen följer upp verksamheten fyra gånger om året och då också beaktar övergripande mål och specifika behov enligt objektens riskklassificering.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsens rekommendationer	

Rapport

2010-10-08

Insyn/sekretess/"förvaltningsrätt"			
Kontrollrapporter	Artikel 9		
Ingen avvikelse ☐	Avvikelse ☒	Allvarlig avvikelse ☐	Ej granskad ☐
Observationer som ligger till grund för bedömningen			
Samtal och dokumentkontroll.			
Avvikelsebeskrivning			
Det visade sig att myndigheten tillämpade en princip där kravlistor, med ska-satser, formulerades i kontrollrapporter. Formuleringarna kunde vara sådana att det inte kan utelämnas att kraven kunde uppfattas som tvingande utan att en möjlighet att överklaga bjöds, då det inte rörde sig om ett beslut.			
Länsstyrelsens rekommendationer			
Nämnden rekommenderas att tillämpa andra principer vid utformningen av kontrollrapporter, så att det blir tydligt att listade brister endast är en beskrivning av inspektörens uppfattning om vad som inte överensstämmer med regelkraven och som den kontrollerade lämpligen bör åtgärda för att undvika ett myndighetsbeslut. Det kan vara lämpligt att konsultera Livsmedelsverket inför valet av formuleringar i rapportmallar och dokumenterade rutiner i detta sammanhang.			

Beslut	Artikel 54.3 och Förvaltningslagen		
Ingen avvikelse ☒	Avvikelse ☐	Allvarlig avvikelse ☐	Ej granskad ☐
Observationer som ligger till grund för bedömningen			
Samtal och dokumentkontroll visar att nämndens beslut följer förvaltningsrättens krav.			
Avvikelsebeskrivning			
Länsstyrelsens rekommendationer			

Insyn	Artikel 7		
Ingen avvikelse ☒	Avvikelse ☐	Allvarlig avvikelse ☐	Ej granskad ☐
Observationer som ligger till grund för bedömningen			
Samtal och dokumentkontroll visar att nämnden tillämpar offentlighetsprincipen med diariet förda ärenden och tillgängliga nämndbeslut m.m. Man redovisar en hög ambition och syftar till att i allmänhetens och			

Rapport

2010-10-08

konsumenternas intresse göra inspektionsrapporter tillgängliga på kommunens hemsida. Arbeta med att finna lämpliga avvägningar och former för detta pågår.

Avvikelsebeskrivning

Länsstyrelsens rekommendationer

Plan och byggande,
riskhantering, naturvård,
strandskydd, kulturmiljö och
fornlämningar

SAMMANFATTNING

Länsstyrelsens tillsyn över planering och byggande, riskhantering, naturvård, strandskydd, kulturmiljö och fornlämningar

Länsstyrelsen har enligt 1 kap 8 § plan- och bygglagen (1987:10) tillsyn över plan- och byggnadsväsendet i länet. Samtidigt är länsstyrelsen en av de myndigheter som enligt 26 kap 3 § miljöbalken (1998:808) skall ha tillsyn över att syftet med miljöbalken och de föreskrifter som meddelats med stöd av balken säkerställs. Enligt 1 kap 1 § i kulturminneslagen (1988:950) är det en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Länsstyrelsen har enligt 2 § i denna lag tillsyn över kulturminnesvården i länet.

Tillsynen över plan- och byggnadsväsendet har i första hand inriktats på de områden där länsstyrelsen fått särskilda tillsynsuppdrag av regeringen. Länsstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att samverka med Boverket i en kartläggning av hur kommunerna organiserat och resurssatt sitt arbete med planering och byggande. Regeringen har även gett länsstyrelsen i uppdrag att följa upp kommunernas översikts- och detaljplanearbete och hur planerna kommit till användning i efterföljande beslut. För denna kartläggning av organisation och resurser samt uppföljning av kommunens fysiska planering genomförde länsstyrelsen hösten 2008 en enkätundersökning i länets kommuner. Enkäten har använts för som underlag för årets tillsyn över plan- och byggnadsväsendet i kommunen.

År 2008 påbörjade regeringen en bredare satsning på kompetensutveckling i syfte att förbättra tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen. I inledningsskedet riktar sig denna kompetensutveckling till länsstyrelserna men kommer under 2011 - 2012 även att omfatta kommunerna inför införandet av den ”Nya plan- och bygglagen” som träder i kraft 2 maj 2011.

Inom byggområdet har länsstyrelsen i uppdrag att redovisa hur kommunerna vid tillståndsprovning samt vid kontroll och tillsyn enligt plan- och bygglagen har uppmärksammat och verkat för att kraven på energieffektivisering vid byggande ska få genomslag i den byggda miljön.

Tillsynen inom miljöbalkens område har huvudsakligen koncentrerats till frågor som rör naturvård och friluftsliv samt strandskyddet utifrån de nya regler som trädde ikraft den 1 juli 2009 respektive 1 februari 2010.

Tillsynen inom kulturminneslagen har koncentrerats till hur kommunen i sin ärendehantering bevakar skyddet av fornlämningar och frågor som rör kulturmiljöer.

Enligt Länsstyrelsens bedömning finns i kommunen kompetens och resurser inom de områden som omfattas av tillsynen mot bakgrund av den omfattande byggverksamheten i kommunen och de krav som ställs på att bevaka att samhällskraven blir uppfyllda samt de nya kraven som införts i och med de nya strandskyddsbestämmelserna.

Tillsyn över planering och byggande, strandskydd och fornlämningar

Länsstyrelsens tillsyn i Östersunds kommun den 15 september 2010 enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och fornminneslagen.

Närvarande från Östersunds kommun: Siv Reuterswärd Chef Plan- och byggavdelningen, Krister Frykberg Planarkitekt, Hans Lewenholt Byråinspektör, Håkan Genbäck Byråinspektör, Jenny Sundin Byggnadsinspektör samt Christine Häggström Byggnadsinspektör.

Närvarande från Länsstyrelsen: Britt-Mari Nordstrand Bitr. Länsarkitekt, Lillian Rathje Länsantikvarie, Håkan Attergaard Chef Naturskydd samt Staffan Edler Försvarsdirektör.

BAKGRUND

Tillsynen över plan- och byggnadsområdet, miljöbalken i tillämpliga delar, strandskyddet och fornlämningar m.m. har skett inom ramen för den samlade tillsyn som Länsstyrelsen genomfört i kommunen under året.

Länsstyrelsens tillsyn över plan- och byggnadsområdet skall bidra till en ändamålsenlig och enhetlig tillämpning av de lagar som reglerar planering och byggande och därigenom medverka till en god kvalitet i planeringsprocessen och planläggningen. Samtidigt skall tillsynen medverka till att en god kvalitet uppnås i byggande och förvaltning. Som underlag för tillsynen har använts 2008 års enkät över plan- och byggnadsväsendet i kommunen.

Tillsynen över strandskyddet ska bidra till en bättre efterlevelse av reglerna och till att miljö kvalitetsmålen nås. Tillämpningen av de nya strandskyddsbestämmelserna har varit en viktig del i tillsynen.

Tillsynen över fornlämningar m.m. syftar främst till att säkerställa att fornminnesregistret används i kommunens ärendehandläggning.

TILLSYVEN ÖVER PLAN- OCH BYGGNADSVÄSENDET

Plan- och byggfrågorna är organiserade inom kommunens miljö- och samhällsbyggnads förvaltning. Inom resursområdet planering och byggande avsätter kommunen 2,5 tjänster till arbetet med översiktsplane frågor, 3,5 tjänster till detaljplane frågor + 2 kartteknikertjänster samt 6,5 tjänster till bygglov/-tillsyn och energirådgivning + 2 assistenter. Enligt kommunens bedömning är behovet för närvarande tillfredställande. Diskussioner om rekrytering av biologkompetens pågår. En översyn av resursbehovet inom området kan komma att bli aktuell inför tillämpningen av den "Nya plan- och bygglagen" som träder ikraft 2 maj 2011 och de nya krav som ställs på kommunerna.

Planer

De viktigaste planeringsfrågorna i kommunen idag är att täcka behovet av nya bostäder inom Östersund och i attraktiva lägen, utökning av handel i Lillänge och samtidigt värna struktur och dagligvaruhandeln samt omvandlingen av Storsjöstrand. Fokusfrågor är tillgänglighet för allmänheten till strandområdet, säkerhet kring järnvägen och stationsområdet samt översvämningsrisken runt Storsjöstranden.

Transportstyrelsen håller för närvarande på att ta fram precisering av riksintresset och influensområdet för Frösön/Östersunds flygplats. Diskussioner om utbredning av flygbullerkurvor och dess inverkan på planerad bebyggelse utmed Storsjöstranden pågår.

Den kommunomfattande översiktsplanen är antagen år 1991 och är i behov av en allmän revidering/aktualisering för att kunna användas som underlag för kommande detaljplanläggning/bygglovgivning. Tillägg till översiktsplanen med tema Vindkraft är antagen under 2010. Arbetet med en ny kommunomfattande översiktsplan har påbörjats. Planen planeras att antas 2012. Kommunen avser att peka ut landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen i kommande översiktsplanen. Fokus kommer att läggas på frågor med utgångspunkt från tillväxt i regionen och mer generella riktlinjer. Behov av fördjupade översiktsplaner uppstår efter hand. Aktuella områden för planläggning är till exempel Hara – Sörviken, Brunflo, Lit och Norra Frösön.

Kommunen har för avsikt att begära en samlad redogörelse om statliga och mellankommunala intressen i en sammanfattande redogörelse från länsstyrelsen.

Östersunds kommun ingår i Norra Jämtlands Räddningstjänstförbund. Olika projekt med fokus på barnperspektivet pågår i Torvalla. Även ett trygghetsprojekt med jämställdhetsperspektiv har påbörjats inom kommunen. Det är viktigt att risker, hälsa- och säkerhetsfrågor behandlas i plan- men även vid bygglovprocesserna.

Kommunen har, i samband med planering av utbyggnaden i gränsområdet mot Krokoms kommun, haft informationsutbyte och diskussioner om till exempel bebyggelseutvecklingen vid kommungränsen.

Under perioden 2010-01-01—09-15 har kommunen antagit 17 detaljplaner, varav 9 har antagits med enkelt planförfarande. Kommunen har under samma period beslutat om 453 ansökningar om bygglov.

Inventering av allmänna platser och offentliga byggnader har genomförts för att säkerställa tillgängligheten för människor med funktionsnedsättning. Åtgärder för att underlätta för tillgängligheten pågår kontinuerligt i kommunen.

Byggande

Tillsynen över byggandet har koncentrerats till hur kommunen vid sin tillståndsprovning samt vid kontroll och tillsyn enligt 9 kap plan- och bygglagen har uppmärksammat och arbetat för att kraven i Boverkets byggregler vad gäller energihushållning i byggnader uppfylls.

Bygglovsprocessen med kommunens handläggning av bygganmälan, genomförandet av byggsamråd samt upprättande, granskning och beslut om kontrollplan har granskats. Granskningen visar att kommunen med hjälp av kontrollplanen bevakar att kraven på energihushållning i Boverkets byggregler uppfylls. Det framkom dock att kommunen ofta får begära in komplettering av energiberäkningarna.

Det finns behov av utbildning inom kommunen för att höja kompetensen för att utföra, granska och utvärdera olika metoder och program för beräkning av energihushållning. Det finns möjlighet för kommunen att förbättra förutsättningarna för uppföljning av energihushållningskraven genom att avgiftsfinansiera kontrollerna, enligt särskild taxa.

Enligt Länsstyrelsens bedömning säkerställer kommunen en rättssäker hantering av plan- och byggfrågor. Länsstyrelsen bedömer att det inom plan- och byggkontoren finns den kunskap och kompetens som krävs för att tillämpa energihushållningskraven, även om det finns behov av kompetensutveckling för utvärdering och omdömen av de olika beräkningsmetoderna.

TILLSYVEN ÖVER STRANDSKYDDET M.M.

Under 2010 har kommunen hittills prövat 15 dispenser från strandskyddet, enligt den nya lagstiftningen som trädde i kraft under 2009, varav 2 ärenden fick avslag. Länsstyrelsen har överklagat 2 av de dispenser som kommunen beviljat, med hänvisning till att det saknades särskilda skäl. Båda besluten är överklagade till Miljödomstolen, ärendena är dock ännu inte avgjorda. Enligt Länsstyrelsen tycks Östersunds kommun i övriga ärenden, så vitt kan utläsas från ärendehandlingarna, gjort rimliga bedömningar i sina beslut i dessa ärenden.

Det är nödvändigt att kommunen i dispensärendena gör en egen bedömning av påverkan på djur- och växtliv, att tomtplatsavgränsningar görs, fri passage lämnas samt att särskilda skäl anges i varje enskilt ärende. Det bör även framgå att riksintresse friluftsliv och naturvård enligt 3 kap miljöbalken vägts in i bedömning vid beslut om dispens från strandskyddet eller vid upphävande inom plan. Länsstyrelsen har tagit fram en vägledning - "Förhållningssätt till kunskapsunderlag för djur- och växtliv i plan- och byggärenden" som visar på hur naturvärdesinventeringar kan genomföras i översikts-/detaljplaner samt i enskilda bygglovs- och dispensärenden.

Det är viktigt att den totala påverkan, på de habitat och arter som avses skyddas, i området bedöms. I dag har kommunen inte tillgång till ArtPortalen som visar växtplatser för sällsynta arter. Länsstyrelsen har bjudit in kommunerna till en utbildningsdag i november 2010 så att kommunerna själva ska få behörighet till och kan använda den befintliga Artdatabasen.

Bildande av naturreservat i Lillsjön är på gång.

Kommunen har översatt de av SMHI framtagna översvämningskarteringarna och dimensionerade flödena till kommunens eget kartsystem.

TILLSYVEN ÖVER FORNLÄMNINGAR M.M.

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap kulturminneslagen. Östersunds kommun använder sig av Riksantikvarieämbetets (RAÄ) fornminnesregister, FMIS, genom det så kallade Fornsök via RAÄ:s hemsida för att kontrollera om planerade byggnader, detaljplaner m.m. berör några kända fornlämningar. Kommunen har bland annat egen bebyggelseantikvarisk kompetens, men för särskilda kulturhistoriska utredningar anlitar kommunen Jamtli, Jämtlands Läns Museum. Jamtli har bland annat tagit fram en rapport "Stadsnära strandområden i Östersunds kommun – kulturhistorisk utredning".

Det är betydelsefullt att kommunen också känner till och beaktar övriga lagskyddade kulturminnen, såsom byggnadsminnen, kyrkor och naturreservat. I Östersunds kommun finns i nuläget 22 byggnadsminnen, vilka skyddas enligt 3 kap kulturminneslagen. Till detta kommer två statliga byggnadsminnen. Information om byggnadsminnen finns i länsstyrelsens

planeringsunderlag, på länsstyrelsens hemsida samt i kulturmiljövårdens bebyggelseregister, som administreras av Riksantikvarieämbetet. I bebyggelseregistret finns också mycket övrig bebyggelse inom kommunen registrerad. Kyrkor som invigts för gudstjänst i Svenska kyrkan och uppförts före 1940 omfattas av en särskild tillståndsplikt enligt 4 kap kulturminneslagen.

Hanteringen av Riksintresseområden i översiktplanering kan förbättras, med fokus på åtgärder för bevarande av miljöer.

Frågan om rivning, nybyggnad eller renovering av det brand- och vattenskadade "Centralpalatset" är fortfarande inte löst. "Centralpalatset" omfattas av kommunens skyddsbestämmelser och rivningsförbud. Risken för mögelangrepp är en central fråga i sammanhanget.

Kommunen har ingen kommunomfattande naturvårdsplan. Enligt regeringsuppdraget "Hållbart skydd av naturområden" ska lokala arbetsgrupper skapas för att öka delaktigheten. I detta sammanhang är det lämpligt att även ta med kulturmiljöfrågorna.

Det finns ett stort behov av att se över skyltning av skyddsvärda natur- och kulturmiljöer. Medel för inventering och skyltning av skyddsvärda kultur- och naturområden från naturvårdsverket finns att söka genom länsstyrelsen.

Kommunen hanterar riksintressen för kulturmiljövården i framför allt översiktsplaner och detaljplaner. Bebyggelseinventering är genomförd för delar av Storsjöbygden. Det finns möjlighet att under 2011 söka medel från RAÄ (via Länsstyrelsen) motsvarande halva kostnaden för att ta fram förbättrade kunskapsunderlag för kulturmiljöer.

Britt-Mari Nordstrand
Bitr. Länsarkitekt

Håkan Attergaard
Chef Naturskydd

Lillian Rathje
Länsantikvarie

Staffan Edler
Försvarsdirektör

Överförmynderi

Närvarande

Åsa Johansson, jurist, Länstyrelsen Jämtlands län

Jim Nilsson, Överförmyndare i Östersunds kommun
Anna-Karin Johnsson, assistent, Överförmyndaren i Östersunds kommun
Carl-Arne Åhlin, handläggare, Överförmyndaren i Östersunds kommun
Pererik Linde, kanslichef/handläggare, Överförmyndaren i Östersunds kommun

Saken

Tillsyn av Överförmyndaren i Östersunds kommun den 10 september 2010

Vid tillsynen har följande dagordning följts:

- Genomgång av föregående års tillsynsprotokoll
- Överförmyndarens verksamhet utifrån årsredogörelsen 2009
- Överförmyndarens resurser
- Utbildningsinsatser och utbyte mellan kommunerna
- Rekrytering av ställföreträdare
- Granskningen av ställföreträdare
- Arvodesbeslut
- Beslutsmotivering
- Årlig omprövning av förvaltarskap
- Bevakningsrutiner för årsredovisningar
- Registerföring och aktförvaring
- Övriga frågor

Genomgång av föregående års tillsynsprotokoll

Länstyrelsen anmärkte vid föregående års tillsyn bland annat på att Överförmyndaren inte hade vidtagit några åtgärder i anledning av att en ställföreträdare hade gjort uttag från huvudmannens konto. Uttagen avsåg egna utlägg kopplade till uppdraget. Länstyrelsen anförde att sådana utlägg ska ersättas genom arvodesbeslut. Överförmyndaren har informerat ställföreträdaren om att förfarandet inte är tillåtet. Länstyrelsen anför att Överförmyndaren ska se till att en ställföreträdare betalar tillbaka pengarna vid sådana situationer.

Överförmyndaren har ändrat rutinerna för begäran om samtycke till uttag från spärrat konto så att begäran dokumenteras.

Överförmyndarens verksamhet utifrån årsredogörelsen 2009

Antal ärenden

Den 31 december 2009 uppgick antalet innevånare i Östersunds kommun till 59 136. Antalet förvaltare ärenden uppgick till 74 och godmansärenden till 952, varav 16 avsåg ensamkommande barn.

Arbetsbelastning

Antalet ärenden ökar, liksom dess komplexitet. Överförmyndaren har genomfört en omfattande översyn av arbetsrutinerna. Nytt informationsmaterial har tagits fram och hemsidan har förbättrats. På så sätt har tillgängligheten ökat och det har blivit lättare att anmäla behov av ställföreträdare, vilket leder till att fler ansökningar kommer in. Kommunens mottagande av ensamkommande barn får effekt för Överförmyndaren. Svåra ärenden som kräver stor insats från ställföreträdaren har ökat i antal, liksom ärenden som föranleds av anmälningar från psykiatri och ärenden som rör unga hjälpbehövande. I många fall anmäls behov av ställföreträdare till Överförmyndaren som lösning på ett problem som kan åtgärdas på andra sätt.

Ansökningar om ställföreträdarskap

Överförmyndaren har ändrat rutinerna för de ansökningar som ska vidarebefordras till tingsrätten. Nu förmedlas de snabbare till tingsrätt, även om ärendena inte är färdigutredda. Överförmyndaren betonar att man bör tillämpa det arbetsätt som tar minst tid och på så sätt bäst gagnar huvudmännen. Överförmyndaren arbetar med att tidigare komma till beslut vid egna ansökningar.

Överförmyndarens resurser

Liksom föregående år arbetar 2,75 handläggare med överförmyndarfrågor. Utöver det arbetar kommunjurister totalt 50 % och kanslichefen 25 %. Vid frånvaro ersätter handläggarna varandra. Vid 2008 och 2009 års tillsyn upplevdes resurserna som otillräckliga. Arbetet har effektiviserats och förbättrats. Prioriteringar har gjorts vid översyn av handlägningsrutiner. Resurserna upplevs dock fortfarande som otillräckliga. Överförmyndaren pekar på kvalitetsbrister, problem att klara rekrytering av ställföreträdare, otillräcklig uppföljning och bevakning samt risk för rättssäkerheten. Länsstyrelsen ser mycket allvarligt på det förhållandet att resurserna inte räcker till, trots att Överförmyndaren har genomfört effektiviseringar av arbetet. Överförmyndarens tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare har stor betydelse för att säkerställa rättssäkerhet för och likabehandling av personer med begränsade möjligheter att bevaka sina intressen. Om Överförmyndaren inte har möjlighet att upprätthålla en hög rättssäkerhet finns det en risk att det i slutändan drabbar de enskilda som samhället åtagit sig att skydda. Det bör säkerställas att Överförmyndaren har tillräckligt med resurser för verksamheten och möjligheter att upprätthålla en hög rättssäkerhet.

Utbildningsinsatser och utbyte mellan kommunerna

Överförmyndaren deltar i årliga studiedagar och på länsträffarna. Överförmyndaren har morgonträffar onsdagar och fredagar varje vecka. Alla tjänstemän inom Överförmyndaren är medlemmar i Föreningen Sveriges Överförmyndare, FSÖ. Kanslichefen är liksom föregående år ledamot i styrelsen. Överförmyndarens jurist anlitas som föreläsare nationellt i överförmyndarfrågor. Överförmyndaren har lämnat stöd och information till övriga kommuner som har tagit emot ensamkommande barn under året.

Rekrytering av ställföreträdare

Överförmyndaren har deltagit i radioprogram, annonserat i tidningar och besökt Jämtlands Gille, flera försäkringsbolag och Mica för att informera om verksamheten och rekrytera ställföreträdare. Överförmyndaren håller informationskvällar för ställföreträdarna och bidrar med 300 kronor för deltagande i en studiecirkel. Det är svårt att rekrytera gode män för uppdrag som omfattar endast att bevaka rätt och förvaltare för uppdrag som omfattar endast att förvalta egendom. Det är svårt att hitta ställföreträdare till svårare uppdrag.

Granskningen av ställföreträdare

Cirka 13 ställföreträdare har entledigats på grund av att de inte skött sina uppdrag. Ett mindre antal ställföreträdare har entledigats på begäran av huvudman. Överförmyndaren har gjort en polisanmälan under året.

Arvodesbeslut

Länsstyrelsen informerar om att huvudmännen ska underrättas om arvodesbesluten och få möjlighet att överklaga dem om de ska betala hela eller del av arvodet, se Justitieombudsmannens, JO:s, beslut 8 december 2009, dnr 5955-2009.

Beslutsmotivering

Överförmyndaren redogör för hur man hänvisar till tilläpade bestämmelser i sina beslut. Beslutsmallar finns att tillgå i Wärna.

Årlig omprövning av förvaltarskap

Överförmyndaren har rutiner för årlig omprövning av förvaltarskap och dokumenterar sitt ställningstagande.

Bevakningsrutiner för årsredovisningar

Cirka 75-80 % av årsräkningarna kommer in i tid. Överförmyndaren har skickat ut ca 50 påminnelser och 30 vitesförelägganden under året. En stor andel har granskats med korrigering, men inga anmärkningar har gjorts. Granskningen av årsräkningarna har effektiviserats sedan Överförmyndaren införde nya rutiner från januari 2009. Överförmyndaren skickar ut en påminnelse i maj, därefter ett vitesföreläggande juni – augusti. Överförmyndaren anför

att årsräkningarna har kommit in mycket tidigare i år än föregående år. Länsstyrelsen ser positivt på den utvecklingen.

Länsstyrelsen upplyser om vikten av att Överförmyndaren är aktiv för att få in årsräkningar som är sena. Det kan vara ett tecken på att ställföreträdaren inte sköter sitt uppdrag, se JO:s beslut den 24 april 2008, dnr 1202-2008. JO anför att en påminnelse bör gå ut någon vecka in i mars månad, och ställföreträdaren bör i tillämpliga fall normalt få ett vitesföreläggande i god tid före sommaren.

Registerföring och aktförvaring

Överförmyndaren använder datasystemet Wärna för diarieföring. Länsstyrelsen tar del av kommunens förvaring av akter.

Övriga frågor

Fråga uppkom om beslut som har tagits av tjänsteman på delegation måste anmälas till Överförmyndaren. Länsstyrelsen antecknar följande till protokollet. Av 19 kap. 14 § 3 st FB följer att beslut i ett ärende enligt föräldrabalken inte behöver anmälas till överförmyndaren. Däremot måste beslut i ett ärende utanför föräldrabalken anmälas enligt 6 kap. 35 § kommunallagen (1991:900).

Fråga uppkom också om skillnaden mellan anmärkningar och korrigeringar. Länsstyrelsen antecknar följande till protokollet. Med anmärkning avses att överförmyndaren har anledning att ifrågasätta riktigheten av uppgifterna, medan korrigering innebär rättelse av någon uppgift, t. ex. ett räknefel, se JO:s beslut den 24 april 2008, dnr 1202-2008.

Överförmyndarens handläggning har inte blivit granskad av JO under året. Länsstyrelsen har på begäran granskat fem ärenden hos Överförmyndaren under året. Kort diskussion förs om dessa ärenden. Länsstyrelsen informerar om Kammarrättens dom den 30 juli 2010, mål nr 3919-10 angående utlämnande av allmänna handlingar.

Sju slumpvis utvalda akter tas med för granskning.

Genomgång av medtagna akter

Akt 1

Länsstyrelsen har granskat akten avseende den ekonomiska förvaltningen från den 24 februari 2005. I övrigt har Länsstyrelsen granskat akten från den 1 januari 2008.

Ingen anmärkning.

Akt 2

Länsstyrelsen har granskat akten avseende den ekonomiska förvaltningen från den 27 oktober 2003. I övrigt har Länsstyrelsen granskat akten från den 1 januari 2008.

Av förteckning som inkom den 27 oktober 2003 framgår att huvudmannen hade 95 262 kronor i skulder. I årsräkningen för år 2003 framkommer inget om skulderna. Av årsräkningen för år 2004 framgår att skulderna uppgick till 73 509 kronor. I årsräkningen för år 2005 anges endast ”skuldsanering” under rubriken skulder. I årsräkningarna för åren 2006-2009 framkommer inga uppgifter om skulder. Av 14 kap. 15 § 1 st FB framgår bland annat att i årsräkningen skall anges den enskildes tillgångar och skulder vid början och slutet av den tid som räkningen avser.

Den 21 april 2008 inkom skrivelse från socialtjänsten där det framfördes oro över att förvaltaren inte fullt ut klarade av sitt uppdrag. Av skrivelsen framgår bland annat att förvaltaren hade glömt bort två möten med socialtjänsten i anledning av att huvudmannen hade ansökt om ekonomiskt bistånd och glömt bort vissa utgifter och inkomster. Socialtjänsten fick bevilja huvudmannen ekonomiskt bistånd trots att huvudmannen hade ett normöverskott. Enligt tjänsteanteckning den 22 augusti 2008 kontaktade socialtjänsten Överförmyndaren per telefon och anförde att samarbetet med förvaltaren inte fungerade, att han upplevdes som glömsk och att det saknades pengar till vissa utgifter. Överförmyndaren tog den 12 september 2008 kontakt med förvaltaren. Enligt Länsstyrelsens mening fanns det anledning att tidigare vidta åtgärd med hänsyn till innehållet i socialtjänstens skrivelse.

Det framgår inte av akten att årlig omprövning av förvaltarskapet har gjorts. Av JO:s beslut den 8 december 2009, dnr 5955-09, framgår att överförmyndarens ställningstagande ska dokumenteras.

Akt 3

Länsstyrelsen har granskat akten avseende den ekonomiska förvaltningen från den 13 februari 2006. I övrigt har Länsstyrelsen granskat akten från den 1 januari 2008.

Överförmyndaren har den 20 augusti 2008, 27 mars 2009 och 23 mars 2010 beslutat om arvode som skulle betalas av huvudmannen. Det framgår inte att besluten har expedierats till huvudmannen.

Det framgår inte av akten att årlig omprövning av förvaltarskapet har gjorts.

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Rättsfunktionen

Akt 4 - 7

Ingen anmärkning.

Inspektionen förklaras vara avslutad.

Åsa Johansson

Kopia till

Överförmyndaren i Östersunds kommun

Kommunfullmäktige i Östersunds kommun

Kommunstyrelsen i Östersunds kommun

Alkohol- och tobakslagen

Tillsynsbesök enligt alkohollagen och tobakslagen den 10 februari 2010

Beslut

Med anledning av det som iakttagits vid tillsynsbesöket uttalar länsstyrelsen

att den organiserade samverkan som socialnämnden byggt upp med andra myndigheter, med krögare och med dem som säljer folköl och tobak är berömvärd.

att denna samverkan bör vara en värdefull del i socialnämndens fortsatta ansträngningarna med att minska berusningsnivå på ställen där man bryter mot alkohollagens bestämmelser om ordning och nykterhet. Länsstyrelsen vill särskilt poängtera att nämnden även i fortsättningen bör verka för att serveringen vid Storsjöyrans sker enligt lagens bestämmelser eftersom detta evenemang lockar en stor publik med stort inslag av unga människor och

att länsstyrelsen sammantaget bedömer att kommunens arbete enligt alkohollagen och tobakslagen bedrivs på ett förtjänstfullt sätt.

Redogörelse för länsstyrelsens tillsynsbesök

Närvarande

Från länsstyrelsen

Gösta Näs	handläggare alkohol- och tobakstillsyn
Peter Wilhelmsson	handläggare social omvårdnad och folkhälsa

Från kommunen

Alvy Berglund	ledamot i socialnämnden
Ola Reihammar	ersättare i socialnämnden
Dan Osterling	socialchef
Lars-Martin Lundgren	inspektör tillståndsenheten
Maria Stenlund	inspektör tillståndsenheten

Länsstyrelsens senaste tillsynsbesök i Östersunds kommun enligt alkohollagen genomfördes den 17 november 2005.

Länsstyrelsens representanter orienterar om att länsstyrelsen under 2010 i bl.a. Östersunds kommun kommer att genomföra en "samordnad tillsyn" av merparten av de verksamheter där länsstyrelsen har tillsyn över kommunerna och att resultaten redovisas samlat vid ett möte med kommunledningen. Planeringen är inte slutförd varför länsstyrelsen kan återkomma för att få kompletterande uppgifter.

Kommunens Alkohol- och drogpolicy är fastställd av kommunfullmäktige i september 2005, Riktlinjer för serveringstillstånd är fastställda av fullmäktige i december 1995, senast ändrade i december 2007 och socialnämndens delegationsordning gäller fr.o.m. 1 juli 2007.

Delegation till alkoholhandläggare kommer att ändras till inspektör eftersom de två tjänstemännen som arbetar med alkohol- och tobaksärenden är inspektörer.

Socialnämnden har ansvaret för alkohol- och tobaksärendena och i tjänstemannaorganisationen handläggs ärendena av tillståndsenheten som ingår i socialförvaltningens stab. Inspektörerna arbetar på heltid med handläggning och tillsyn. De utför också kontroll av receptfria läkemedel.

Någon utpekad ersättare för inspektörerna vid semester och sjukdom finns inte. I möjligaste mån tas inte semester och andra ledigheter ut samtidigt. Om båda skulle vara borta samtidigt är det i princip alltid möjligt att nå någon av dem på telefon.

Erfarenhetsutbyte, kompetensutveckling etc. tillgodoses genom (1) att delta i en årlig tvådagarskonferens med landets alkoholhandläggare, (2) att delta i ett nätverk med delar av Norrlands alkoholhandläggare en till två gånger per år, (3) delta i nätverket med länets alkoholhandläggare som vanligen har fyra träffar per år, (4) gemensam hemsida för alkoholhandläggare med information och möjligheter att utbyta erfarenheter och ställa frågor och (5) möjlighet till utbildning i alkoholfrågor vid företaget Niagara.

Antal serveringstillstånd och försäljningsställen

I kommunen finns nu 62 stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten och 7 för servering i slutna sällskap. Under det senaste året meddelades 16 tillfälliga tillstånd för servering till allmänheten och 55 för servering i slutna sällskap.

Det finns nu 36 försäljningsställen som säljer både tobak och folköl, 55 ställen som säljer tobak och 37 som säljer folköl.

Serveringstider

Enligt kommunens Riktlinjer för serveringstillstånd medges servering längst till kl. 02.00 vid servering till allmänheten och vid servering i slutna sällskap. Två av kommunens beslut om avslag på ansökningar om utsträckt tid till kl. 04.00 i samband med skidskytte-VM 2008 överklagades till Kammarrätten i Sundsvall som ändade kommunens beslut genom domar den 8 februari 2008, (mål nr 414-08 och 415-08) så att servering medgavs till kl. 03.00. Kommunen har inte funnit anledning att ändra riktlinjerna med anledning av domarna.

Tillsyn

Det finns en tillsynsplan som är fastställd av socialnämnden den 27 januari 2010.

Under 2009 genomförde kommunen 75 tillsynsbesök på ställen med permanent tillstånd och ca 30 på ställen med tillfälligt tillstånd. Dessa besök dokumenterades. Tillsyn sker även informellt när man ”slinker in” och växlar några ord.

Vid restaurangtillsynen deltar, utöver tillståndsenhetens personal, Polismyndigheten, ibland Skatteverket (SKV), Samhällsbyggnad- Miljö och hälsa, Räddningstjänsten, någon gång Tullverket och folkhälsoinstitutet. När det gäller tillfällig servering deltar SKV, Polismyndigheten, Räddningstjänsten samt Miljö och hälsa. Tillsynen av folköls- och tobaksförsäljning utförs av inspektörerna.

I princip görs tillsyn på alla serveringar med tillfälligt serveringstillstånd.

Vid restaurangtillsynen kontrolleras

- ordningen, (inläpp av berusade gäster, störande gäster, nykterhet - uppenbar berusning, servering till underåriga, legitimationskontroll, om kassakvitton ges)
- om lagad mat finns att tillgå,
- om det finns lättdrycker,
- om animeringsförbudet respekteras,
- om alkoholdrycker tas med ut ur lokalen och
- om serveringsansvarig finns på plats.

Ibland kontrolleras kassaregister tillsammans med SKV.

Restaurangtillsyn sker under öppethållandet dagtid, kvällstid eller nattetid.

Under dagtid kan tillsyn ske även när det är stängt.

Som exempel på brister som upptäcks vid tillsyn av restauranger och tillfällig servering kan nämnas onykterhet, störande gäster, att ingen kontroll av legitimation förekommer, inga kassakvitton ges till gäst, begränsning av meny samt brister i kassaregistren.

Yttre tillsynen av folköl och tobak sköts av inspektörerna utom vid provköp. Som exempel på brister som upptäcks kan nämnas brister i skyltning om

åldersgräns och brister i egentillsynsprogram och vid tobakstillsyn dessutom någon gång reklam som inte är måttfull.

Inre tillsyn förekommer i form av regelbundna träffar och informationsutbyte med SKV, någon gång per år träff med Försäkringskassan och Polismyndigheten.

Ansökningar om serveringstillstånd

Ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd remitteras till Polismyndigheten, SKV, Samhällsbyggnad – Miljö och hälsa, Räddningstjänsten och i vissa fall Kronofogdemyndigheten. Detta gäller i princip även för tillfälliga tillstånd.

Storsjöyran

Storsjöyran 2009 genomfördes i månadskiftet juli/augusti. Enligt arrangörerna lockade de tre yrankvällarna ca 54 000 personer. Restaurangverksamheten vid ”krogstråket” pågick under 10 dagar mellan den 24 juli och 2 augusti. Kommunen har sammanställt en utvärdering av restaurangverksamheten på ”stråket”. Av denna framgår bl.a. följande.

Åtta tillfälliga restauranger startade sin verksamhet helgen före den egentliga Storsjöyran började. Med anledning av tidigare erfarenheter beslutade socialnämnden att restaurangerna skulle ha fler ordningsvakter än tidigare år. Beslutet överklagades till länsrätten, som biföll överklagan. Maxantalet gäster i serveringstälten var reglerat i avtal med arrangören. Trots detta upplevde tillståndsenheten att det tidvis var för mycket folk i tälten. Detta medförde att kommunens tillsyn försvårades och att även serveringspersonalen hade svårt att klara av sina uppgifter.

Totalt levererades ca 65 000 liter vin, starköl och cider till restaurangerna på krogstråket, (ca 5 000 liter mindre än föregående år). Inte mindre än 97 % levererades av ett bryggeri.

Det har undan för undan blivit bättre ”stil”, på restaurangverksamheten under ”Yran” och även krögarnas kunskaper om alkohollagen har förbättrats. Ändå steg berusningsnivån betydligt efter kl. 23 då vuxna började gå hem. I förhållande till antalet gäster var personalstyrkan i serveringstälten underdimensionerad enligt kommunens bedömning.

Alkoholpolitik - Näringspolitik

Kommunen kan inte peka på några fall där det är uppenbart att de alkoholpolitiska intressena har fått vika för de näringspolitiska när det gäller stadigvarande tillstånd. Kollisioner mellan dessa intressen kan däremot uppkomma vid handläggningen av tillfälliga tillstånd.

Träffar för krögare m.fl.

Socialnämnden bjuder en gång per år in krögare och företrädare för säljställen för folköl och tobak till ett informationsmöte där även SKV deltar. Dessa möten fyller en viktig funktion.

Det finns även en kroggrupp som samlas tre gånger på våren och två på hösten. Alla krögare inbjuds till gruppens möten där de får träffa socialnämndens ordförande och närpolischefen.

Kontroll av sökandenas ekonomiska skötsamhet

Under en lång följd av år har Östersunds kommun och SKV utvecklat ett mycket gott samarbete när det gäller kontroll av sökandenas ekonomiska skötsamhet. SKV har sedan ett par år infört rutiner för denna kontroll som ska gälla lika över hela landet. De nya rutinerna har för Östersunds del inte fungerat så smidigt som de tidigare tillämpade. Alkoholhandläggarna i kommunerna har ibland känt sig osäkra om svaren är fullständiga och om de återger de rätta förhållandena. För att eliminera denna osäkerhet har Östersunds kommun utarbetat en särskild blankett med frågor till SKV som kommunen behöver få svar på för att kunna handlägga de enskilda tillståndsärendena. Kommunen uppger att man numera får de svar som behövs. Nuvarande ordning innebär dock att kommunen måste ta fram uppgifter om sökandens företrädare är engagerade i andra företag. Detta skötte SKV tidigare.

Tobak

Under fjolåret gjordes ca 50 provköp och tillsynsbesök. Kommunens arbete riktas mest mot ställen som är ”misstänkta”.

Justitieombudsmannen (JO) har i ett beslut den 18 december 2009, dnr 2972-2009, efter en inspektion av en socialnämnd uttalat att provköpen strider mot principen att dold myndighetsutövning inte bör förekomma. Metoden bör inte användas, så länge den inte har stöd i lagstiftningen.

Kommunens företrädare anser att alternativet till provköp är mer tillsyn och bättre dialog med försäljningsställena. Tillsynen är ”A och O”. Man funderar på om kommunen kan engagera andra grupper i tillsynsarbetet.

Kommunen har haft viss kommunikation med skolorna om rökning på skolgårdar.

Av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) rapport 118 ”Skolelevers drogvanor 2009”, sid. 59, framgår bl.a. att cirka var tredje pojke och var fjärde flicka i årskurs 9 någon gång har rökt vattenpipa. I gymnasiet var det betydligt vanligare och bland såväl pojkarna som flickorna var det ungefär två tredjedelar som gjort det.

Tillsynspersonalen har inga uppgifter om att tobak till vattenpipor säljs inom kommunen. Däremot lär det finnas en butik som säljer produkter som behövs för egentillverkning av snus och cigaretter.

Samverkan med politiker

Politikerna uppger att man får bra information och beslutsunderlag från tjänstemännen. Politikerna betonar att de gemensamma träffarna med bl.a. krögarna är viktiga.

Aktgranskning

Länstyrelsen har granskat kommunens handläggning av Hotell Jämteborg i Östersund AB ansökan om serveringstillstånd som inkom dem 23 december 2009. Granskningen har inte givit anledning till någon anmärkning.

Länstyrelsens bedömning

Den organiserade samverkan som socialnämnden byggt upp med andra myndigheter, med krögare och med dem som säljer folköl och tobak är berömvärd.

Sammantaget bedömer länstyrelsen att kommunens arbete enligt alkohollagen och tobakslagen bedrivs på ett förtjänstfullt sätt.

Jan Molde
Funktionschef

Gösta Näs
Handläggare

Kopia till
Statens folkhälsoinstitut
Avdelningschef Matz Larsson
831 40 Östersund

Länsstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Köpmangatan 21
Telefon: 063-14 60 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland